

Die Riddere metter Mouwen ontleed

Een index van verhaalmotieven voor verder onderzoek

Naomi Engels

3401189

Scriptie Middelnederlands

Nederlandse taal & cultuur

Bart Besamusca

Universiteit Utrecht

11 november 2011

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Methode tabellen verhaalmotieven	6
Tabellen verhaalmotieven	7
Methode motievensamenvatting	29
Motievensamenvatting	30
Methode overzichtstabel Franse romans	34
Overzichtstabel Franse romans	35
Methode proefboring	38
Proefboring	39
Bibliografie	43

Inleiding

Voor mijn onderzoek ben ik uitgegaan van het boek *Index des Motifs Narratifs dans les romans Arthuriens Français en vers (XIIe-XIIIe siècles)* van Anita Guerreau-Jalabert. Haar onderzoek uit 1992 bestaat uit twee delen. Om dit uit te kunnen voeren, heeft zij gebruik gemaakt van 52

Franse Arthurromans:

L'Atre périlleux	Le lai du Fresne
Beudous	Gliglois
Le Bel Inconnu	Graelant
Bisclavret	Guigemar
Chaitivel	Guingamor
Le Chevalier à l'épée	Hunbaut
Chievrefoil	Lancelot
Claris et Laris	Lanval
Cligès	Laüstic
Le Conte du Graal (Perceval)	Le conte du Mantel
Première Continuation de Perceval	Melion
Deuxième Continuation de Perceval	Meraugis de Portlesguez
Continuation de Perceval par Gerbert de Montreuil	Meriadeuc. Li chevaliers as deus espees
Continuation de Perceval par Manessier	Les Merveilles de Rigomer
Le lai du Cor	Milun
Desiré	La Mule sans frein
Deus Amanz	Le Tristan de Béroul
Doon	La Folie Tristan de Berne
Durmart le Galois	La Folie Tristan d'Oxford
Eliduc	Le Tristan de Thomas
Equitan	Le lai du Trot
Erec et Enide	Tydorel
Escanor	Tyolet
Le lai de l'Espine	La Vengeance de Raguidel
Fergus	Yder
Floriant et Florete	Yvain

Bij het eerste deel heeft zij per roman gekeken naar de daarin voorkomende verhaalmotieven. Deze motieven heeft zij verzameld en onderverdeeld in 21 onderwerpen, corresponderend met een letter:

B.	Animals	L.	Reversal of fortune	V.	Religion
C.	Tabu	M.	Ordaining the future	W.	Traits of character
D.	Magic	N.	Chance and fate	Z.	Miscellaneous groups of motifs
E.	The dead	P.	Society		
F.	Marvels	Q.	Rewards and punishments		
G.	Ogres	R.	Captives and refugees		
H.	Tests	S.	Unnatural cruelty		
J.	The wise and the foolish	T.	Sex		
K.	Deceptions	U.	The nature of life		

Bovenstaande volgorde is dezelfde die zij heeft aangehouden in haar index. Zij combineerde een code met het verhaalmotief en de regels van de Franse roman(s) waar het motief in voorkwam.

Ter illustratie:

B 172 Magic bird. – Cont.Perc.1 : 18375-18556. Escanor : 1859-2024, 2025-2709, 2710-3051, 15578-16194. Merv. Rigomer : 11515-11725, 12752-12924. Yonec : 51-124, 367-580.

Voor mijn eigen onderzoek ben ik verder gegaan op het werk van Guerreau-Jalabert. Ik heb hiervoor gebruik gemaakt van het Middelnederlandse verhaal *Die Riddere metter Mouwen (RMM)*, dat deel uitmaakt van de Lancelotcompilatie. Vervolgens heb ik de verhaalmotieven zoals Guerreau-Jalabert die heeft geordend, toegepast op de roman. Zo heb ik mijn eigen overzicht opgesteld van welke motieven aanwezig zijn in de *RMM*. Hierdoor heb ik een duidelijk overzicht van de aanwezige verhaalmotieven, de versregels waar zij in voorkomen en de Franse romans waarin dezelfde motieven een rol spelen.

Naast de index van verhaalmotieven heeft Guerreau-Jalabert als tweede deel ook een samenvatting per Franse roman opgesteld. Ze heeft elke roman onderverdeeld in episodes en de motieven in chronologische volgorde gezet. Door deze te lezen, krijg je een globaal idee van de ontwikkelingen die zich in de roman voordoen. Ditzelfde heb ik gedaan voor de *RMM*.

Aan mijn eigen onderzoek heb ik nog twee delen toegevoegd. Om te kijken met welke Franse romans *Die Riddere metter Mouwen* de meeste overeenkomsten heeft, heb ik een schema opgesteld met op x-as de verhaalepisodes in de *RMM* en op de y-as de door Guerreau-Jalabert gebruikte Franse romans. Doordat ik per verhaalepisode heb gekeken en de resultaten vervolgens bij elkaar heb opgeteld, kan er zowel per episode als voor de roman in zijn geheel een conclusie worden getrokken over overeenkomstigheid.

Ten slotte heb ik aan de hand van het schema gekozen om *Le Conte du Graal (Perceval)* te vergelijken met de *RMM* op het gebied van de meest relevante verhaalmotieven uit de achtste verhaalepisode. Het betoog dat ik naar aanleiding hiervan heb geschreven, zal enkele mogelijkheden duidelijk maken waarvoor mijn onderzoek gebruikt kan worden.

Methode tabellen verhaalmotieven

De tabellen waar de motieven in verwerkt zijn, bestaan uit vier onderdelen:

1. De code zoals Guerreau-Jalabert in haar index heeft gebruikt
2. Het daar bijhorende verhaalmotief
3. De versnummers van de regels uit de *RMM* waarin het verhaalmotief voorkomt
4. De Franse romans die hetzelfde verhaalmotief bevatten

Om de tabellen met verhaalmotieven te kunnen vullen, moest ik eerst meerdere keren *Die Riddere metter Mouwen* lezen. Ter controle heb ik tevens de index meermaals doorgebladerd om zeker te weten dat er geen verhaalmotieven waren overgeslagen. Vervolgens heb ik het verhaal gelezen en bij de motieven de versnummers ingevuld. Dit heb ik twee keer gedaan om er zeker van te zijn dat alle nummers overeenkwamen met de motieven. Als een motief in meerdere versregels te vinden is, dan worden deze regels gescheiden door een puntkomma. De versregels omvatten de precieze regels waarin het motief voorkomt of het deel van de tekst waarin het motief een rol speelt.

Bij het motief P 10. Kings. zijn alleen de versnummers genoemd waarin een nieuwe koning wordt geïntroduceerd of als er een nieuwe episode met koning Arthur voorkomt. De versnummers bij S 110. Murders. gaan alleen over het bewust doden van een persoon zonder dat deze het heeft uitgelokt. Wanneer het personage de dood heeft verdiend, zijn de versregels opgenomen bij Q 411. Death as punishment. Dit motief is dus alleen toegepast op de situaties waarin iemand gedood is naar aanleiding van een misdaad of aanval.

Aangezien er geen motieven in de *RMM* voorkomen die aansluiten bij C. Tabu, is dit onderwerp niet in de tabellen opgenomen. Voor de rest komt van elk onderwerp minstens een motief aan bod.

De motieven F 568.1, G 303.9.5.2, K 1817.1, R 51.5 (B), R 111.1.9 en V 70.2 zijn nader gespecificeerd door hetgeen wat er tussen haakjes bij staat. Dit omdat de gebeurtenissen in de *RMM* licht afwijken van het originele motief, maar het een gemis voor het onderzoek zou zijn om de gebeurtenis uit de tabel te laten.

Tabellen verhaalmotieven

Animals

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
B 11	Dragon.	Vs 928	Bel Inconnu; Cont.Perc.2; Fergus; Floriant; Merv. Rigomer; Yvain
B 292.2.3	Lion as domestic servant.	Vs 928	Yvain
B 431.2	Helpful lion.	Vs 849-883; 3370- 3582	Yvain
B 571.3	Animals fight together with their master.	Vs 925-930; 3423-3428; 3448-3451; 3560-3582	Vengeance Raguidel; Yvain

Magic

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
D 900	Magic weather phenomena.	Vs 840-842	Meriadeuc; Merv. Rigomer
D 1076	Magic ring.	Vs 1010-1015	Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Desiré; Lancelot; Melion; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel; Yonec; Yvain
D 1503	Magic object heals wound.	Vs 1010-1015	Cont.Perc. Manessier
D 2161.2	Magic cure of wound.	Vs 1005-1015; 1034-1048	Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Fol.Oxford

The Dead

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
E 545	The dead speak.	Vs 3036-3040	Merv. Rigomer
E 754.1.1	Condemned soul saved by prayer.	Vs 3047-3050	Escanor

Marvels

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
F 402	Evil spirits. Demons.	Vs 592-602	Yvain
F 451	Dwarf.	Vs 578-620; 931-935	Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Desiré; Erec; Fergus; Hunbaut; Meriadeuc; Mule sans frein
F 451.2	Appearance of dwarf.	Vs 959-1167	Claris
F 451.5.1.7	Dwarfs serve mortals.	Vs 950-1011	Bel Inconnu; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Fergus; Hunbaut; Tristan Béroul; Vengeance Raguidel; Yder
F 451.5.2.8	Dwarfs threaten mortals.	Vs. 1096-1108	Cont.Perc.1; Erec; Fergus
F 527.1.1	Red knight.	Vs 244-445; 767-1247	Atre périlleux; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Erec; Espine; Lancelot
F 527.5	Black man.	Vs 592-595; 3030-3031	Cont.Perc.2; Durmart; Fergus; Hunbaut; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Yvain
F 527.5.1 (G)	Black knight.	Vs 248-445; 767-1247; 1491-1643; 2706-2837; 2998-3193; 3239-3301	Bel Inconnu; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Manessier; Fergus; Floriant; Hunbaut; Tristan Béroul; Yder
F 531	Giant.	Vs 1301-1409	Claris; Cont.Perc. Gerbert; Cor; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Hunbaut; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Tristan Thomas fr.2; Yder;

			Yvain
F 531.5.11	Giant in contest with man.	Vs 1369-1409	Claris; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cor; Erec; Fergus; Floriant; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.2; Yder; Yvain
F 531.6.2.7	Giants in wild forests.	Vs 598; 926	Bel Inconnu; Erec; Yvain
F 541	Remarkable eyes.	Vs 596	Bel Inconnu; Claris; Cont.Perc. Gerbert; Floriant
F 545.1.1	Eyes flash fire.	Vs 3030-3031	Conte Graal
F 568.1	Naked man, boy. (women)	Vs 560-565; 2421-2427	Yvain
F 576	Extraordinary ugliness.	Vs 3712-3723	Bel Inconnu; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Fergus; Hunbaut; Meraugis; Vengeance Raguidel; Yvain
F 812.3	Forest of dangers, wonders.	Vs 534-1247	Claris; Escanor; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Yvain
F 968	Extraordinary thunder and lightning.	Vs 840-844	Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Meriadeuc
F 1041.1.1	Death from broken heart.	Vs 66-71	Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Deus amanz; Eliduc; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.5, 6; Yonec

Ogres

Code	Motief	Versnummers	Fransen romans
G 303.3.3.1.3	Devil as horse.	Vs 3023-3029	Cont.Perc. Manessier

G 303.9.5.2	Devil carries away a lord /knight/ on his back. (dwarf)	Vs 1166-1167	Cont.Perc. Manessier
G 303.16.2	Devil's power over one avoided by prayer.	Vs 3047-3050	Cont.Perc. Manessier

Tests

Code	Motief	Versnummers	Franses romans
H 20	Recognition by resemblance.	Vs 2399-2408; 2471-2479	Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Meriadeuc
H 82.3	Tokens between lovers.	Vs 175-196; 670-675; 827-828	Atre périlleux; Beaudous; Chaitivel; Chievrefoil; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Eliduc; Equitan; Floriant; Guigemar; Laüstic; Meriadeuc; Milun; Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Tristan Thomas fr.5; Yder
H 110	Identification by cloth or clothing.	Vs 555; 758-760; 1354-1358; 1788-1793; 2094-2103; 2130-2133; 2967-2971; 3084-3085; 3144-3151	Claris
H 217.2	Decision by single combat of who is to marry /love/ girl.	Vs 3673-3936	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Chevalier à l'épée; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Fergus; Floriant; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Fol.Oxford; Vengeance Raguidel
H 218.1.2 (G)	Single combat postponed.	Vs 2320-2325; 3113-3119	Beaudous; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.

			Gerbert; Durmart; Hunbaut; Lancelot; Meraugis; Merv. Rigomer; Yvain
H 1232.2	Directions on quest given by queen /lady/.	Vs 175-196; 224-237	Cont.Perc. Gerbert; Yder
H 1381.2	Quest for unknown father.	Vs 2342-2769	Milun; Yder
H 1398 (B)	Quest for substitute in fight.	Vs 635-639; 1295-1300	Meriadeuc; Merv. Rigomer

The wise and the foolish

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
J 200	Choices.	Vs 290-294; 1039-1043; 2972-2976	Merv. Rigomer; Yvain

Deceptions

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
K 1810	Deception by disguise.	Vs 3437-3443	Claris; Cligès; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Escanor; Floriant; Meraugis; Merv. Rigomer; Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Tristan Thomas fr.5
K 1817.1	Disguise as beggar. (vagabond)	Vs 3384-3421	Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Tristan Thomas fr.5
K 1826	Disguise as churchman /hermit/.	Vs 1890-2098	Cont.Perc.1
K 2100	False accusation.	Vs 2283-2295	Atre périlleux; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Eliduc; Escanor; Hunbaut; Lancelot; Merv. Rigomer; Tristan Béroul;

			Tristan Thomas fr.5; Yvain
K 2246.1	Treacherous king.	Vs 3302-3356	Beoudous; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Equitan; Escanor; Fergus; Floriant; Yder
K 2357	Disguise to enter enemy's camp, castle.	Vs 2728-2762	Claris; Cligès

Reversal of fortune

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
L 100	Unpromising /unknown/ hero, heroine.	Vs 157-160	Bel Inconnu; Meriadeuc; Vengeance Raguidel
L 160	Success of the unpromising /unknown/ hero.	Vs 267-274	Bel Inconnu; Conte Graal; Cont.Perc.1; Fergus; Floriant; Gliglois; Meriadeuc; Vengeance Raguidel; Yder
L 325 (B)	Victory over superior force.	Vs 2815-2834; 3124-3172	Bel Inconnu; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Durmart; Erec; Fergus; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.2; Yder
L 325.1 (B)	Victory over superior force : one against many.	Vs 849-898; 1960-1999; 2030-2036; 2620-2625	Beoudous; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Hunbaut; Lancelot; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.5; Yder; Yvain
L 430	Arrogance repaid.	Vs 1584-1622	Atre périlleux; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc.

			Gerbert; Erec; Fergus; Fresne; Lancelot; Meriadeuc
--	--	--	--

Ordaining the future

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
M 100	Vows and oaths.	Vs 218-222; 1271-1273; 1556-1564; 1569-1573; 1584-1587; 2972-2987	Bel Inconnu; Cligès; Conte Grael; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Cor; Erec; Fergus; Floriant; Hunbaut; Lancelot; Meraugis; Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Tristan Thomas fr. 5
M 135	Vow never to remarry.	Vs 3486-3489	Erec
M 151	Vow not to eat before hearing of adventure.	Vs 47-51; 62-64	Conte Graal; Cont.Perc.1; Floriant; Mantel; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel
M 166.9 (B)	Vow to avenge wronged queen /lady/.	Vs 153-160; 640-651; 2872-2909	Beaudous; Claris; Conte Grael; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Fergus; Floriant; Hunbaut; Merv. Rigomer; Yder
M 201	Making of bargain and promises.	Vs 335-338; 408-412; 517- 525; 938-942; 1454-1456; 1491-1520; 1851-1867; 1882-1897; 2392-2395; 2502-2507; 3051-3054; 3652-3655; 3724-3733	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Bisclavret; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Desiré; Durmart; Eliduc; Equitan; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Gliglois; Graelent; Guigemar; Guingamor; Hunbaut;

			Lancelot; Lanval; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Tristan Bérout; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
M 203	King's promise irrevocable.	Vs 2260-2295	Bel Inconnu; Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Erec; Guingamor; Lancelot; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel; Yder
M 223	Blind promise. Person grants wish before hearing it.	Vs 2247-2259	Atre périlleux; Bel Inconnu; Bisclavret; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Erec; Escanor; Fergus; Guingamor; Lancelot; Mantel; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Vengeance Raguidel; Yvain

Chance and fate

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
N 735	Accidental meeting of mother and son.	Vs 2134-2161	Cont.Perc.1; Meriadeuc

Society

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
P 10	Kings.	Vs 1-111; 27; 28; 1317-1643; 1788-1810; 1955-2174; 2204-2207; 2220-; 2839-2841; 2839-2909; 2854-2859; 2952-2966; 3072-3075; 3097-3322; 3129-3172; 3302-3428; 3360-3374; 3496-3957;	Lancelot

		3995-4023	
P 12.16 (G)	Ungrateful king.	Vs 2868-2890	Eliduc; Graelent; Lanval; Yder
P 13	Customs connected with kings.	Vs 78-86; 99-106; 2225-2229	Conte Graal; Erec; Floriant; Mantel; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel
P 52	Knight jousts with all comers.	Vs 1651-1666	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Espine; Floriant; Hunbaut; Lancelot; Meraugis; Vengeance Raguidel
P 52.0.3 (B)	Knight demands tribute of all who pass through his domain.	Vs 794-799	Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Floriant
P 53 (B)	Obtaining knighthood.	Vs 161-174	Beaudous; Bel Inconnu; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Desiré; Doon; Durmart; Erec; Espine; Fergus; Floriant; Gliglois; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Milun; Tristan Béroul; Vengeance Raguidel; Yder
P 56 (B)	Knight becomes hermit /priest, monk/.	Vs 1758-1769	Cont.Perc.1; Cont.Perc. Manessier; Eliduc; Escanor; Meriadeuc
P 233	Father and son.	Vs 3344-3348	Beaudous; Bel Inconnu; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Doon; Floriant; Gliglois; Lancelot; Meriadeuc; Merv. Rigomer;

			Milun; Yder
P 251	Brothers.	Vs 2383-2391; 3010	Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Hunbaut; Tristan Thomas fr.5
P 251.3.1	Brothers strive to avenge each other.	Vs 846-897; 2675-2726	Claris
P 251.5	Two brothers.	Vs 846-869	Cligès; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Manessier; Escanor; Merv. Rigomer
P 251.6.2	Four brothers.	Vs 2656-2726	Cont.Perc. Gerbert
P 253	Sister and brother.	Vs 320-326; 457-462	Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Hunbaut
P 293	Uncle.	Vs 72; 1578; 1630-1632; 2922; 3202-3205	Beaudous; Chievrefoil; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1.; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Guingamor; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Yder; Yvain
P 297	Nephew.	Vs 3278-3281	Beaudous; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Manessier; Erec; Escanor; Fergus; Guingamor; Merv. Rigomer; Tristan Béroul
P 297.3 (B)	Nephew /niece/ would avenge uncle.	Vs 2247-2338; 3256-3260	Conte Graal; Cont.Perc. Manessier; Merv. Rigomer; Tristan Fol.Oxford

P 298	Niece.	Vs 1556-1558	Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Fergus; Guigemar; Tristan Fol.Oxford; Yder
P 310	Friendship.	Vs 332-334	Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Fergus; Meraugis; Meriadeuc
P 310.5	Defeated enemy turns true friend.	Vs 950-1003; 1117-1124; 1434-1524	Atre périlleux; Cont.Perc.1; Erec; Escanor; Meraugis; Vengeance Raguidel;
P 320	Hospitality.	Vs 446-452; 1230-1241; 1749-1753; 1925-1932; 2165; 2358-2398; 2578- 2595; 2935-2946	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Chevalier à l'épée; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Gliglois; Guigemar; Guingamor Hunbaut; Lancelot; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Tristan Béroul; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
P 324.1	Host treats guest with food and everything possible.	Vs 446-530; 3063-3083	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Chevalier à l'épée; Conte Graal; Conte.Perc.2; Durmart; Erec; Escanor; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Yvain
P 361	Faithful servant.	Vs 52-75; 652-656; 1070- 1075; 1158-1161; 1199- 1212; 1248-1288; 1429- 1433; 1474-1477; 2788- 2801	Bel Inconnu; Claris; Cligès; Floriant; Lancelot; Milun; Tristan Thomas fr.5

P 426.3	Monks.	Vs 1754-1787; 1846-2098	Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Gliglois; Lancelot
P 475.2	Robbers defeated and killed.	Vs 2596-2625	Claris; Cont.Perc. Gerbert; Durmart; Erec; Fergus; Hunbaut; Merv. Rigomer;
P 550.1 (G)	Battle.	Vs 262-274; 767-898; 1137-1165; 1601-1617; 1695-1736; 2039-2049; 2620-2625; 2918-2937; 2960-2966; 2988-3012; 3123-3172; 3247-3297; 3422-3428; 3448-3467; 3560-3566; 3794-3953	Beaudous; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Escanor; Fergus; Florian; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
P 550.2 (G)	Siege.	Vs 2815-2837/2967-3012; 3092-3096; 3491-3953	Beaudous; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Eliduc; Escanor; Fergus; Florian; Meraugis; Meriadeuc; Vengeance Raguidel; Yder
P 555.4.1 (G)	Rescued persons send to king as proof of exploit.	Vs 294-315; 1088-1095	Claris; Erec; Florian; Yvain
P 556	Challenge to battle.	Vs 755-813; 2283-2295; 2666-2668	Atre périlloux; Claris; Cligès; Erec; Escanor; Yder
P 556.0.1 (B)	Challenge to single combat.	Vs 1651-1655; 3673-3749	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Conte.Perc.2; Conte.Perc. Gerbert; Conte.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Florian; Hunbaut; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Tristan Thomas fr.2; Vengeance Raguidel; Yder;

			Yvain
P 557.4	Customs concerning single combat.	Vs 3244-3246	Atre périlleux; Bel Inconnu
P 557.4.4	"Men's truth". Challenger must submit to same conditions as person challenged.	Vs 808-813	Vengeance Raguidel
P 558 (B)	Truce.	Vs 3502-3657	Atre périlleux; Beaudous; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Escanor; Floriant; Lancelot; Meraugis; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel; Yder
P 561	Tournaments.	Vs 1935-2117	Beaudous; Bel Inconnu; Chativel; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Doon; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Gliglois; Guigemar; Lancelot; Meraugis; Merv. Rigomer; Milun; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel; Yvain
P 634	Feasts.	Vs 2118-2165; 2230; 3628-3630; 3961-3988	Beaudous; Bisclavret; Chievrefoil; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Cor; Désire; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Gliglois; Graelant; Lancelot; Mantel; Meraugis; Meriadeuc;

			Merv. Rigomer; Tristan Bérroul; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel; Yder; Yonec; Yvain
--	--	--	---

Rewards and punishments

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
Q 112.0.5.1 (B)	Lady and her lands as reward.	Vs 3673-3689; 3751-3759	Beudous; Bel Inconnu; Claris; Conte Graal; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Doon; Durmart; Escanor; Fergus; Gliglois; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Mule sans frein; Tyolet; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
Q 212	Theft punished.	Vs 1946-1954; 1964-1968; 2603-2630	Claris; Conte Graal; Merv. Rigomer
Q 285	Cruelty punished.	Vs 1088-1095; 1731-1736	Claris; Conte Graal; Meraugis; Meriadeuc
Q 331	Pride punished.	Vs 1614-1641; 3265-3271	Atre périlleux; Bel Inconnu; Claris; Cont.Perc.2; Doon; Fergus; Fresne; Merv. Rigomer; Trot
Q 411	Death as punishment.	Vs 834-839; 1731-1736; 3422-3428; 3452-3453;	Bel Inconnu; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Cor; Eliduc; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Hunbaut; Meraugis; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.2; Yvain
Q 431	Punishment: banishment, exile.	Vs 1574-1576	Chievrefoil; Cont.Perc. Gerbert; Tristan Bérroul

Captives and refugees

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
R 4	Surprise capture.	Vs 3328-3356	Claris; Cligès; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Eliduc; Hunbaut; Lancelot; Merv. Rigomer; Yder; Yvain
R 41	Captivity in tower, castle, prison.	Vs 2362-2369	Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Guigemar; Meraugis; Yonec; Yvain
R 51.5 (B)	Prisoner beaten. (maiden)	Vs 122-272	Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Erec; Vengeance Raguidel; Yvain
R 75	Surrendering.	Vs 267-278; 898-904; 1611-1613; 3293-3297; 3929-3936	Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Manessier; Escanor; Yder
R 110	Rescue of captive.	Vs 2755-2762	Atre périlleux; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Hunbaut; Lancelot; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Béroul
R 111.1.9	Princess rescued from undesired suitor. (lady)	Vs 3491-3936	Atre périlleux; Beaudous; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Eliduc; Erec; Escanor; Fergus; Guigemar; Hunbaut; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Fol.Berne; Tristan

			Fol.Oxford; Tristan Thomas fr.5; Yder; Yvain
R 154.1	Son rescues mother.	Vs 3604-3741	Cont.Perc. Gerbert; Floriant
R 154.2	Son rescues father.	Vs 2763-2768	Claris
R 169.5	Hero rescued by friend /friend as rescuer/.	Vs 2104-2114; 3366-3433	Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Erec; Escanor; Hunbaut; Meraugis; Merv. Rigomer; Tyolet
R 169.15	Rescue by stranger.	Vs 606-620	Cont.Perc. Gerbert; Merv. Rigomer
R 210	Escapes.	Vs 3430-3466	Bel Inconnu; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Erec; Floriant; Hunbaut; Meraugis; Meriadeuc; Tristan Béroul; Tristan Fol.Oxford; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel
R 220	Flights.	Vs 2421-2432	Beaudous; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Erec; Fergus; Floriant; Tristan Béroul; Tristan Fol.Berne; Tristan Thomas fr.1, 5; Yonec; Yvain
R 260	Pursuits.	Vs 224-240; 1588-1595	Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Desiré; Durmart; Erec; Gliglois; Hunbaut; Lancelot; Merv. Rigomer; Tristan Béroul; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain

Unnatural cruelty

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
S 32	Cruel stepfather.	1656-1661	Claris
S 110	Murders.	Vs 320-326; 2753-2754	Atre périlloux; Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Doon; Escanor; Fergus; Floriant; Laüstic; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
S 133	Murder by beheading.	Vs 1163-1165	Cligès; Conte Graal; Cont.Perc. Manessier; Merv. Rigomer
S 161	Mutilation: cutting off hands, arms.	Vs 895-897	Fergus; Meraugis; Merv. Rigomer; Tristan Fol.Berne
S 186	Torturing by beating.	Vs 122-272; 2494-2495; 2548-2577	Cont.Perc.2; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel
S 351.1	Abandoned child cared for by grandmother, aunt, foster mother.	Vs 1770-1781; 2147-2157	Milun

Sex

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
T 10	Falling in love.	Vs 439-442; 473-479	Atre périlleux; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Deus amanz; Durmart; Eliduc; Erec; Escanor; Espine; Fergus; Floriant; Gliglois; Graelant; Guigemar; Guingamor; Lanval; Laüstic; Meraugis;

			Tydorel; Yonec; Yvain
T 15.1	Princess so lovely that everyone falls in love with her.	Vs 712-739; 1168-1184	Chaitivel; Meraugis
T 24.1	Love-sickness.	Vs 500-506; 1410-1416; 1837-1839	Beaudous; Bel Inconnu; Chievrefoil; Claris; Cligès; Fergus; Gliglois; Tristan Thomas fr.5
T 24.2	Swooning for love.	Vs 740-754; 2135-2141	Floriant, Lancelot; Meraugis; Yvain
T 24.2.2	Swooning for fright that lover shall be killed.	Vs 3776-3777; 3828-3831	Claris; Cligès; Floriant
T 31.0.1 (B)	Knight places himself in would-be lady's service.	Vs 197-198; 286-288	Beaudous; Durmart
T 35	Lovers' rendez-vous.	Vs 1534-1542; 2024-2025; 3146-3151; 3616-3627	Chievrefoil; Cont.Perc. Gerbert; Eliduc; Equitan; Escanor; Floriant; Lancelot; Milun; Tristan Béroul; Tristan Thomas fr.1
T 57	Declaration of love.	Vs 339-353; 439-442	Beaudous; Bel Inconnu; Claris; Cligès; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Equitan; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Fresne; Gliglois; Graelant; Hunbaut; Milun; Yvain
T 59.2 (B)	Sleeve /girdle/ as token.	Vs 175-196	Beaudous; Chaitivel; Conte Graal; Cont.Perc.1; Eliduc; Tristan Béroul
T 68.7 (B)	Princess as prize in tournament.	Vs 1799-1807; 1827-1836	Chaitivel; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Durmart; Escanor; Fergus; Floriant; Lancelot; Meraugis; Vengeance Raguidel

T 75.2.1	Rejected suitor's revenge.	Vs 2854-2859	Atre périlleux; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Eliduc; Fergus; Floriant; Guigemar; Meraugis; Meriadeuc; Tristan Thomas fr.2; Vengeance Raguidel; Yder; Yvain
T 81	Death from love.	Vs 69-71; 722-725	Cont.Perc. Gerbert; Deus amanz; Tristan Thomas fr.5; Yonec
T 96	Lovers reunited after many adventures.	Vs 2225-2229; 3176-3180; 3218-3222; 4003king- 4005	Atre périlleux; Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Durmart; Eliduc; Escanor; Fergus; Fresne; Gliglois; Guigemar; Lancelot; Meraugis; Meriadeuc; Milun; Tristan Thomas fr.5; Vengeance Raguidel; Yder
T 100	Marriage.	Vs 1811-1817; 2243-2245; 3642-3645	Beaudous; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Manessier; Floriant; Gliglois; Hunbaut; Tristan Thomas fr.2; Yder; Yvain
T 135	Wedding ceremony.	Vs 3642-3649	Atre périlleux; Beaudous; Bel Inconnu; Chevalier à l'épée; Claris; Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Doon; Durmart; Eliduc; Erec; Escanor; Fergus; Floriant; Fresne; Meriadeuc; Merv. Rigomer; Tristan Thomas fr.2; Yder; Yvain

T 136.4	Gifts at wedding.	Vs 3647-3649	Claris; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Erec; Gliglois
T 617.4 (G)	Hero learns mother's identity.	Vs 2174-2193	Bel Inconnu; Cont.Perc. Gerbert; Floriant

The nature of life

Code	Motief	Versnummers	Fransse romans
U 90 (B)	Dispossessed heir.	Vs 623-639; 1326-1330	Claris; Cligès; Escanor; Merv. Rigomer; Vengeance Raguidel; Yvain

Religion

Code	Motief	Versnummers	Fransse romans
V 20	Confessions of sins.	Vs 2548-2559	Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Désire; Escanor
V 40	Mass.	Vs 21-42; 1935-1937; 2013-2014; 2062; 3784- 3788	Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert
V 50	Prayer.	Vs 1059-1063; 2063- 2067; 2644-2645; 3019; 3847-3856	Conte Graal; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier
V 60	Funeral rites.	Vs 3036-3040	Cligès; Cont.Perc.1; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Eliduc; Meriadeuc; Yder; Yvain
V 70.2	Whitsuntide. (Whitsunday)	Vs 5	Atre périlleux; Beaudous; Chievrefoil; Claris; Conte Graal; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Manessier; Cor; Desiré; Durmart; Erec; Escanor; Floriant; Gliglois; Graelant; Lanval;

			Mantel; Meraugis; Meriadeuc; Tristan Béroul; Yvain
V 86	Sign of the cross.	Vs 531-533	Atre périlleux; Bel Inconnu; Cont.Perc.1; Cont.Perc. Gerbert; Cont.Perc. Manessier; Meriadeuc
V 118	Monasteries.	Vs 1749-2069	Claris; Cont.Perc. Gerbert; Eliduc; Escanor; Gliglois; Lancelot; Meriadeuc; Yder

Traits of character

Code	Motief	Versnummers	Franse romans
W 34	Loyalty.	Vs 606-620; 1478-1493	Claris; Graelant; Guingamor; Lancelot; Lanval; Mantel
W 117	Boastfulness.	Vs 253-256; 427-431; 555- 559; 755-760; 790-802; 1597-1600; 1668-1687; 1703-1707; 1724-1728; 2044-2319; 2603-2609; 2653-2665; 3097-3108; 3194-3201; 3256-3260; 3544-3545; 3813-3817; 3899-3905	Hunbaut
W 181	Jealousy.	Vs 2074-2081	Atre périlleux; Beaudous; Claris; Cligès; Conte Graal; Cont.Perc.2; Cont.Perc. Gerbert; Erec; Guigemar; Laüstic; Meraugis; Tristan Thomas fr.2, 3, 5; Vengeance Raguidel; Yder; Yonec

Miscellaneous groups of motifs

Code	Motief	Versnummers	Franse romans

Z 252	Hero at first nameless.	Vs 2206-2210	Bel Inconnu; Conte Graal; Cont.Perc.1; Meriadeuc
-------	-------------------------	--------------	---

Methode motievensamenvatting

In Guerreau-Jalabert's onderzoek heeft zij voor alle gebruikte Franse romans een samenvatting opgesteld aan de hand van de onderzochte motieven. Door de motieven in de chronologische volgorde te zetten, ontstaat er een duidelijk overzicht van de ontwikkelingen in de verhaallijn. Ditzelfde heb ik gedaan voor *Die Riddere metter Mouwen*. Aangezien het verhaal al in twaalf verschillende episoden is opgedeeld, heb ik deze verdeling aangehouden:

1. Vs 1-361: Dat begin vanden Riddere metter Mouwen
2. Vs 362-445: Vanden Roden Riddere enter Joncfrouwen
3. Vs 446-1247: Vanden Riddere metter Mouwen ende Sephalus
4. Vs 1248-1643: Vanden resen ende der joncfrouwen die beroeft was int wout
5. Vs 1644-1787: Hoe die Riddere metter Mouwen der joncfrouwen stiefvader doet sloech ende hoe hi moenc ward
6. Vs 1788-2117: Hoe die Riddere metter Mouwen Clarette wan
7. Vs 2118-2239: Hoe die Riddere metter Mouwen sire moder vant ende hoe hi Claretten nam
8. Vs 2240-2837: Van Galyas ende den Riddere metter Mouwen
9. Vs 2838-3193: Hoe die Riddere metter Mouwe ende Galyas enen camp vochten
10. Vs 2838-3193: Hoe die Riddere metter Mouwe ende Galyas enen camp vochten
11. Vs 3393-3469: Hoe Percheval ende Lanceloet ende Walewein entie Ridder metter Mouwen worden gevaen ende hose Ywein metten Lybaerde verloeste
12. Vs 3470-4023: Hoe tRidders vader metter Mouwen sijn wijf wan ende troude

Voor het in de goede volgorde zetten van de motieven, is de tabel met verhaalmotieven het uitgangspunt. Elke episode omvat een bepaald aantal versnummers. Door te kijken bij welke motieven de versnummers voorkomen, is er snel een selectie gemaakt van de motieven per episode. Vervolgens is het een kwestie van de motieven in chronologische volgorde zetten aan de hand van de bijbehorende versnummers.

Ondanks dat bepaalde motieven, gekeken naar de tabellen met verhaalmotieven, omtrent een gebeurtenis soms vaker dan een keer in dezelfde episode voorkomen, worden ze maar een keer genoemd. Een verhaalmotief komt binnen een episode alleen twee keer in de samenvatting voor, als het betrekking heeft op een andere gebeurtenis of personage.

Motievensamenvatting

Vs 1-361: Dat begin vanden Riddere metter Mouwen

P 10 Kings. V 70.2 Whitsuntide (Whitsunday). V 40 Mass. P 10 Kings. M 151 Vow not to eat before hearing of adventure. P 361 Faithful servant. F 1041.1.1 Death from broken heart. T 81 Death from love. P 293 Uncle. P 13 Customs connected with kings. P 13 Customs connected with kings. R 51.5 (B) Prisoner (maiden) beaten. S 186 Torturing by beating. M 166.9 (B) Vow to avenge wronged queen /lady/. L 100 Unpromising /unknown/ hero, heroine. P 53 (B) Obtaining knighthood. H 82.3 Tokens between lovers. T 59.2 (B) Sleeve /girdle/ as token. H 1232.2 Directions on quest given by queen /lady/. T 31.0.1 (B) Knight places himself in would-be lady's service. M 100 Vows and oaths. H 1232.2 Directions on quest given by queen /lady/. R 260 Pursuits. F 527.1.1 Red knight. F 527.5.1 (G) Black knight. W 117 Boastfulness. P 550.1 (G) Battle. R 75 Surrendering. L 160 Success of the unpromising /unknown/ hero. T 31.0.1 (B) Knight places himself in would-be lady's service. J 200 Choices. P 555.4.1 (G) Rescued persons send to king as proof of exploit. P 253 Sister and brother. S 110 Murders. P310 Friendship. M 201 Making of bargain and promises. T 57 Declaration of love.

Vs 362-445: Vanden Roden Riddere enter Joncfrouwen

M 201 Making of bargain and promises. W 117 Boastfulness. T 10 Falling in love. T 57 Declaration of love.

Vs 446-1247: Vanden Riddere metter Mouwen ende Sephalus

P 320 Hospitality. P 324.1 Host treats guest with food and everything possible. P 253 Sister and brother. T 10 Falling in love. T 24.1 Love-sickness. M 201 Making of bargain and promises. V 86 Sign of the cross. F 812.3 Forest of dangers, wonders. H 110 Identification by cloth or clothing. W 117 Boastfulness. F 568.1 Naked man, boy (women). F 451 Dwarf. F 402 Evil spirits. Demons. F 527.5 Black man. F 541 Remarkable eyes. F 531.6.2.7 Giants in wild forests. R 169.15 Rescue by stranger. W 34 Loyalty. U 90 (B) Dispossessed heir. H 1398 (B) Quest for substitute in fight. M 166.9 (B) Vow to avenge wronged queen /lady/. P 361 Faithful servant. H 82.3 Token between lovers. T 15.1 Princess so lovely that everyone falls in love with her. T 81 Death from love. T 24.2 Swooning for love. P 556 Challenge to battle. W 117 Boastfulness. H 110 Identification by cloth or clothing. F 527.1.1 Red knight. F 527.5.1 (G) Black knight. P 550.1 (G) Battle. W 117 Boastfulness. P 52.0.3 (B) Knight demands tribute of all who pass through his domain. P 557.4.4 "Men's truth". Challenger must submit to same conditions as person challenged. H 82.3 Tokens between lovers. Q 411 Death as punishment. D 900 Magic weather

phenomena. F 968 Extraordinary thunder and lightning. P 251.5 Two brothers. P 251.3.1 Brothers strive to avenge each other. B 431.2 Helpful lion. L 325.1 (B) Victory over superior force : one against many. S 161 Mutilation : cutting off hands, arms. R 75 Surrendering. B 571.3 Animals fight together with their master. F 531.6.2.7 Giants in wild forests. B 11 Dragon. B 292.2.3 Lion as domestic servant. F 451 Dwarf. M 201 Making of bargain and promises. P 310.5 Defeated enemy turns true friend. F 451.5.1.7 Dwarf serve mortals. F 451.2 Appearance of dwarf. D 2161.2 Magic cure of wound. D 1076 Magic ring. D1503 Magic object heals wound. D 2161.2 Magic cure of wound. J 200 Choices. V 50 Prayer. P 361 Faithful servant. Q 285 Cruelty punished. P 555.4.1 (G) Rescued persons send to king as proof of exploit. F 451.5.2.8 Dwarfs threaten mortals. P 310.5 Defeated enemy turns true friend. P 550.1 (G) Battle. P 361 Faithful servant. S 133 Murder by beheading. G 303.9.5.2 Devil carries away a lord /knight/ on his back (dwarf). T 15.1 Princess so lovely that everyone falls in love with her. P 361 Faithful servant. P 320 Hospitality.

Vs 1248-1643: Vanden resen ende der joncfrouwen die beroeft was int wout

P 361 Faithful servant. M 100 Vows and oaths. H 1398 (B) Quest for substitute in fight. F 531 Giant. P 10 Kings. U 90 Dispossessed heir. H 110 Identification by cloth or clothing. F 531.5.11 Giant in contest with man. T 24.1 Love-sickness. P 361 Faithful servant. P 310.5 Defeated enemy turns true friend. M 201 Making of bargain and promises. P 361 Faithful servant. W 34 Loyalty. F 527.5.1 (G) Black knight. M 201 Making of bargain and promises. T 35 Lovers' rendez-vous. P 298 Niece. M 100 Vows and oaths. Q 431 Punishment: banishment, exile. P 293 Uncle. M 100 Vows and oaths. L 430 Arrogance repaid. R 260 Pursuits. W 117 Boastfulness. P 550.1 (G) Battle. R 75 Surrendering. Q 331 Pride punished. P 293 Uncle.

Vs 1644-1787: Hoe die Riddere metter Mouwen der joncfrouwen stiefvader doet sloech ende hoe hi moenc ward

P 52 Knight jousts with all comers. P 556.0.1 (B) Challenge to single combat. S 32 Cruel stepfather. W 117 Boastfulness. P 550.1 (G) Battle. W 117 Boastfulness. Q 285 Cruelty punished. Q 411 Death as punishment. V 118 Monasteries. P 320 Hospitality. P 426.3 Monks. P 56 (B) Knight becomes hermit /priest, monk/. S 351.1 Abandoned child cared for by grandmother, aunt, foster mother.

Vs 1788-2117: Hoe die Riddere metter Mouwen Clarette wan

P 10 Kings. H 110 Identification by cloth or clothing. T 68.7 (B) Princess as prize in tournament. T 100 Marriage. T 68.7 (B) Princess as prize in tournament. T 24.1 Love-sickness. P 426.3 Monks.

M 201 Making of bargain and promises. M 201 Making of bargain and promises. K1826 Disguise as churchman /hermit/ (monk). P 320 Hospitality. V 40 Mass. P 561 Tournaments. Q 212 Theft punished. L 325.1 (B) Victory over superior force : one against many. Q 212 Theft punished. V 40 Mass. T 35 Lovers' rendez-vous. L 325.1 (B) Victory over superior force : one against many. P 550.1 (G) Battle. W 117 Boastfulness. V 40 Mass. V 50 Prayer. W 181 Jealousy. H 110 Identification by cloth or clothing. R 169.5 Hero rescued by friend /friend as rescuer/.

Vs 2118-2239: Hoe die Riddere metter Mouwen sire moder vant ende hoe hi Claretten nam

P 634 Feasts. H 110 Identification by cloth or clothing. N 735 Accidental meeting of mother and son. T 24.2 Swooning for love. S 351.1 Abandoned child cared for by grandmother, aunt, foster mother. P 320 Hospitality. T 617.4 (G) Hero learns mother's identity. P 10 Kings. Z 252 Hero at first nameless. P 10 Kings. P 13 Customs connected with kings. T 96 Lovers reunited after many adventures. P 634 Feasts.

Vs 2240-2837: Van Galyas ende den Riddere metter Mouwen

T 100 Marriage. M 223 Blind promise. Person grants wish before hearing it. P 297.3 (B) Nephew /niece/ would avenge uncle. M 203 King's promise irrevocable. K 2100 False accusation. P 556 Challenge to battle. H 218.1.2 (G) Single combat postponed. H 1381.2 Quest for unknown father. P 320 Hospitality. R 41 Captivity in tower, castle, prison. P 251 Brothers. M 201 Making of bargain and promises. H 20 Recognition by resemblance. R 220 Flights. F 568.1 Naked man, boy. H 20 Recognition by resemblance. S 186 Torturing by beating. M 201 Making of bargain and promises. S 186 Torturing by beating. V 20 Confessions of sins. P 320 Hospitality. P 475.2 Robbers defeated and killed. W 117 Boastfulness. Q 212 Theft punished. P 550.1 (G) Battle. L325.1 (B) Victory over superior force : one against many. V 50 Prayer. W 117 Boastfulness. P 251.6.2 Four brothers. P 556 Challenge to battle. P 251.3.1 Brothers strive to avenge each other . F 527.5.1 (G) Black knight. K 2357 Disguise to enter enemy's camp, castle. S 110 Murders . R 110 Rescue of captive. R 154.2 Son rescues father. P 361 Faithful servant. P550.2 (G) Siege. L 325 (B) Victory over superior force

Vs 2838-3193: Hoe die Riddere metter Mouwe ende Galyas enen camp vochten

P 10 Kings. P 10 Kings. P 10 Kings. T 75.2.1 Rejected suitor's revenge. P12.16 (G) Ungrateful king. M 166.9 (B) Vow to avenge wronged queen /lady/. P 550.1 (G) Battle. P 293 Uncle. P 320 Hospitality. P 10 Kings. P 550.1 (G) Battle. P 550.2 (G) Siege. H 110 Identification by cloth or clothing. J 200 Choices. M 100 Vows and oaths. F 527.5.1 (G) Black knight. P 251 Brothers. V 50

Prayer. G 303.3.3.1.3 Devil as horse. F 527.5 Black man. F 545.1.1 Eyes flash fire. E 545 The dead speak. V 60 Funeral rites. G 303.16.2 Devil's power over one avoided by prayer. E 754.1.1 Condemned soul saved by prayer. M 201 Making of bargain and promises. P 324.1 Host treats guest with food and everything possible. P 10 Kings. H 110 Identification by cloth or clothing. P550.2 (G) Siege. P 10 Kings. W 117 Boastfulness. H218.1.2 (G) Single combat postponed. P 550.1 (G) Battle. L 325 (B) Victory over superior force. P 10 Kings. H 110 Identification by cloth or clothing. T 35 Lovers' rendez-vous. T 96 Lovers reunited after many adventures.

Vs 3194-3392: Hoe die Riddere metter Mouwe ende Galyas enen camp vochten

W 117 Boastfulness. P 293 Uncle. T 96 Lovers reunited after many adventures. F 527.5.1 (G) Black knight. P 557.4 Customs concerning single combat. P 550.1 (G) Battle. P 297.3 (B) Nephew /niece/ would avenge uncle. Q 331 Pride punished. P 297 Nephew. R 75 Surrendering. P 10 Kings. K 2246.1 Treacherous king. R 4 Surprise capture. P 233 Father and son. P 10 Kings. R 169.5 Hero rescued by friend /friend as rescuer/. B 431.2 Helpful lion. K 1817.1 Disguise as beggar (vagabond).

Vs 3393-3469: Hoe Percheval ende Lanceloet ende Walewein entie Ridder metter Mouwen worden gevaen ende hose Ywein metten Lybaerde verloeste

P 550.1 (G) Battle. Q 411 Death as punishment. B 571.3 Animals fight together with their master. R 210 Escapes. K 1810 Deception by disguise. P 550.1 (G) Battle. Q 411 Death as punishment.

Vs 3470-4023: Hoe tRidders vader metter Mouwen sijn wijf wan ende troude

M 135 Vow never to remarry. P 550.2 (G) Siege. R 111.1.9 Princess rescued from undesired suitor (lady). P 10 Kings. P 558 (B) Truce. W 117 Boastfulness. P 550.1 (G) Battle. B 571.3 Animals fight together with their master. R 154.1 Son rescues mother. T 35 Lovers' rendez-vous. P 634 Feasts. T 100 Marriage. T 135 Wedding ceremony. T 136.4 Gifts at wedding. M 201 Making of bargain and promises. P 556.0.1 (B) Challenge to single combat. Q 112.0.5.1 (B) Lady and her lands as reward. H 217.2 Decision by single combat who is to marry /love/ girl. F 576 Extraordinary ugliness. M 201 Making of bargain and promises. Q 112.0.5.1 (B) Lady and her lands as reward. T 24.2.2 Swooning for fright that lover shall be killed. V 40 Mass. P 550.1 (G) Battle. W 117 Boastfulness. V 50 Prayer. R 75 Surrendering. P 634 Feasts . P 10 Kings. T 96 Lovers reunited after many adventures.

Methode overzichtstabel Franse romans

Dit deel van het onderzoek is nieuw en gaat verder op het werk van Guerreau-Jalabert. De overzichtstabel is opgesteld aan de hand van de motievensamenvatting van *Die Riddere metter Mouwen* en met behulp van de tabellen met verhaalmotieven. Eerst is er gekeken naar het verhaalmotief in de samenvatting en vervolgens naar de bijbehorende Franse romans in de tabellen met verhaalmotieven. In de overzichtstabel staan links de 52 Franse romans die Guerreau-Jalabert heeft gebruikt voor haar onderzoek, afgezet tegen de twaalf episodes die de *RMM* bevat. Door per episode motief voor motief te turven, krijg je een overzicht van het aantal motieven dat per verhaalepisode aanwezig is in de Franse romans. De kolom na de twaalfde episode laat het totaal zien aan overeenkomstige motieven van de *RMM* en de Franse roman in kwestie.

Door de overeenkomstige motieven per verhaalepisode te bekijken, kunnen er zowel uitspraken worden gedaan over de afzonderlijke verhaaldelen als over de Franse roman in zijn geheel. Een opmerking die hierbij moet worden gemaakt, is dat niet alle motieven even geschikt zijn om een vergelijking mee te maken. Een motief als M 201 Making of bargain and promises. is vrij algemeen en kan op veel verschillende manieren in de romans voorkomen. Een verhaalmotief als K 1817.1 Disguise as a beggar. is echter een stuk concreter en zegt ook meer over de overeenkomsten tussen de twee verhalen dan een algemeen motief. Het is dus niet genoeg om alleen te kijken naar een episode of het totaal en de Franse roman die daarbij het hoogste getal heeft. Er zal ook moeten worden gekeken naar de verhaalmotieven zelf en of zij een concreet of algemeen karakter hebben. Pas dan kan er echt een uitspraak worden gedaan over de overeenkomstigheid tussen twee romans.

Overzichtstabel Franse romans

Franse roman	1 t/m 361	362 t/m 445	446 t/m 1247	1248 t/m 1643	1644 t/m 1787	1788 t/m 2117	2118 t/m 2239	2240 t/m 2837	2838 t/m 3193	3194 t/m 3392	3393 t/m 3469	3470 t/m 4023	
L'Atre périlleux	5	1	13	5	3	4	2	10	5	3	-	8	59
Beaudous	11	2	13	6	4	8	3	10	11	5	2	15	90
Le Bel Inconnu	8	4	15	11	4	4	3	9	6	4	3	8	79
Bisclavret	1	1	2	2	-	2	2	3	1	-	-	4	18
Chaitivel	2	-	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	9
Le Chevalier à l'épée	-	-	3	-	1	1	1	2	2	-	-	2	12
Chievrefoil	3	-	3	5	-		2	-	2	1	-	3	19
Claris et Laris	14	2	28	16	8	11	5	21	15	7	6	19	152
Cligès	11	2	19	15	3	7	-	13	11	5	6	12	104
Le Conte du Graal (Perceval)	15	1	13	9	3	8	5	14	11	4	1	11	95
Première Continuation de Perceval	19	1	24	13	7	10	6	11	17	8	4	16	136
Deuxième Continuation de Perceval	11	2	14	12	4	9	4	20	13	7	2	12	110
Continuation de Perceval par Gerbert de Montreuil	18	2	24	14	7	12	5	23	18	7	5	19	154
Continuation de Perceval par Manessier	14	1	23	11	6	8	4	18	18	1	6	18	128
Le lai du Cor	2	-	1	5	1	-	2	-	1	-	2	2	16
Desiré	4	1	4	3	-	2	2	4	1	-	-	4	25
Deus Amanz	2		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Doon	2	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	3	10
Durmart le Galois	9	1	12	6	4	7	4	13	14	3	3	15	91

Eliduc	4	1	4	3	3	2	1	4	7	2	2	7	40
Equitan	3	2	4	3	-	2	-	2	2	1	-	3	22
Erec et Enide	13	4	16	12	4	6	4	13	7	3	3	10	95
Escanor	7	2	17	10	6	8	4	14	12	7	5	15	114
Le lai de l'Espine	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5
Fergus	11	2	18	14	4	8	4	14	16	7	4	15	117
Floriant et Florete	16	2	22	13	5	9	6	13	12	4	6	15	123
Le lai du Fresne	1	1	-	2	-	-	1	-	2	2	-	2	11
Gliglois	6	2	6	4	3	6	4	5	4	2	-	8	50
Graelant	3	2	2	3	-	2	2	2	3	-	-	4	23
Guigemar	2	1	7	3	1	5	2	5	4	1	-	4	35
Guingamor	2	1	6	5	1	3	1	6	3	2	-	2	32
Hunbaut	8	3	15	9	6	6	1	14	10	4	3	6	85
Lancelot	9	1	14	14	6	9	7	12	15	6	2	14	107
Lanval	2	1	4	3	-	2	-	2	2	-	-	2	18
Laüstic	2		3	-	-	1	-	1	-	-	-	-	7
Le conte du Mantel	4	-	1	1	-	-	3	1	-	-	-	2	12
Melion	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Meraugis de Portlesguez	6	1	12	7	5	7	4	6	10	3	6	15	82
Meriadeuc. Li chevaliers as deus espees	12	1	19	7	6	5	7	12	13	4	1	14	101
Les Merveilles de Rigomer	12	1	23	11	4	6	4	18	12	8	5	13	117
Milun	4	1	6	4	1	1	2	2	2	2	-	2	27
La Mule sans frein	1	1	7	3	2	3	1	5	3	-	-	5	31
Le Tristan de Béroul	9	1	8	11	1	3	3	8	5	4	2	5	60
La Folie Tristan de Berne	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3
La Folie Tristan	3	-	3	6	-	-	-	1	2	3	2	2	22

d'Oxford													
Le Tristan de Thomas	7	1	12	12	2	6	1	10	6	2	4	10	73
Le lai du Trot	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Tydorel	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tyolet	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	4
La Vengeance de Raguidel	12	1	13	6	4	8	5	10	9	2	4	14	88
Yder	13	1	15	11	4	8	4	15	15	8	2	15	111
Yonec	2	-	3	-	-	-	2	2	-	-	-	2	11
Yvain	10	2	24	9	4	7	4	14	13	3	5	14	109

Methode proefboring

De bruikbaarheid van het onderzoek kan het best worden aangetoond met een vergelijking van de belangrijkste verhaalmotieven uit een episode uit de *RMM* met een van de Franse romans. Gekeken naar de overzichtstabel komen *Claris et Laris* en *Première continuation de Perceval* eruit als romans met in totaal de meest overeenkomende motieven. Desondanks is er gekozen voor een andere roman, namelijk *Le Conte du Graal*. De episode die behandeld wordt, is de achtste bestaande uit versregels 2240-2837. Er is gekozen voor deze roman, omdat in eerder onderzoek¹ al naar voren is gekomen dat er overeenkomsten zijn tussen de *RMM* en *Le Conte du Graal* (*Perceval*). Dit is een mooie gelegenheid om dat te toetsen.

In totaal zijn er veertien overeenkomende motieven aanwezig, maar in het essay komen slechts drie motieven aan bod. Deze drie motieven maken in de *RMM* deel uit van dezelfde gebeurtenis en horen dus bij elkaar. Daarnaast zijn ze redelijk concreet en dus geschikt om een uitspraak over te doen.

¹ Besamusca, B., Walewein, *Moriaen en de Ridder metter Mouwen. Intertekstualiteit in drie Middelnederlandse romans*. Hilversum (1993), Uitgeverij Verloren.

Proefboring

Die Riddere metter Mouwen en Le Conte du Graal

Drie verhaalmotieven vergeleken

Verhaalmotieven zijn de stenen waarmee een verhaal wordt opgebouwd. Deze kunnen op verschillende manieren ingevuld worden en die invulling kan zeer uiteenlopend zijn. Drie verhaalmotieven worden bij *Die Riddere metter Mouwen* en *Le Conte du Graal* bekeken en vergeleken, zodat overeenkomsten en verschillen duidelijk worden.

Hoewel in de achtste episode 'Van Galyas ende den Ridder metter Mouwen' verschillende verhaalmotieven voorkomen die ook aanwezig zijn in *Le Conte du Graal (Perceval)*, zijn niet alle verhaalmotieven even belangrijk. Sommige motieven zijn globaal en hebben geen duidelijke betrekking op specifieke gebeurtenissen. Hierdoor zijn ze niet geschikt om naar te kijken wanneer je overeenkomsten of verschillen wilt aanduiden. Daarom worden alleen de concrete motieven als relevant beschouwd. De voor deze romans relevante motieven zijn:

P297.3 (B) Nephew /niece/ would avenge uncle.

(*Die Ridder metter Mouwen*: vs 2247-2338 / *Le Conte du Graal*: vs 6978-7197)

K2100 False accusation.

(*Die Ridder metter Mouwen*: vs 2283-2295 / *Le Conte du Graal*: vs 4786-5596)

H218.1.2 (G) Single combat postponed.

(*Die Ridder metter Mouwen*: vs 2320-2325 / *Le Conte du Graal*: vs 4723-4785)

De volgorde van de drie motieven in de *RMM* is zoals bovenstaand. Een neef wil zijn oom wreken in een tweegevecht. Er wordt een valse beschuldiging geuit en het gevecht wordt uitgesteld. Kijken we naar de volgorde waarin ze bij *Le Conte du Graal* voorkomen, dan valt het op dat deze afwijkt van de *RMM*: K2100 – H218.1.2 (G) – P297.3 (B).¹ Daarnaast houden alleen de valse beschuldiging en het uitstellen van het tweegevecht verband met elkaar. De neef die zijn oom wil wreken, staat volledig los van de andere twee motieven en bevindt zich zelfs in een geheel andere episode.

¹ Een kleine kanttekening: ondanks dat de versregels bij H218.1.2 (G) en K2100 doen vermoeden dat dat de juiste volgorde is, kan dit niet kloppen. Het tweegevecht kan immers pas uitgesteld worden, nadat er een vals beschuldiging is gedaan. Eerder is er immers geen sprake van een tweegevecht.

P297.3 (B)

Aan het begin van de *RMM* maakt Keye de fout om de Ridder metter Mouwen belachelijk te maken. Keye doet dit tegen de koningin en de ridder hoort dit:

“ Keye seide: “Gaet ende besiet
Oft die knape die daer quam nu,
Riddere wilt werden hier doer u.
Hi salt harde gerne doen,
Hine si van quaetheide ontfloen.”
(vs 148-52)

Hierna zweert de ridder om Keye het tegendeel te bewijzen. Iedere keer als hij gevangenen naar Arthur stuurt, laat hij dit aan Keye meedelen. Als Keye uiteindelijk de Ridder metter Mouwen voor Arthur komt halen en zij vechten, neemt de ridder zonder het te weten wraak; Keye is door zijn toedoen zwaargewond geraakt. Het motief van de ridder om zich te wreken was trots; Keye had zijn ego beschadigd en wilde dit niet over zijn kant laten gaan. Galyas vindt dit onterecht en wil daarom zijn oom wreken. Hij vindt de reden waarom de Ridder metter Mouwen Keye heeft verslagen niet eervol.

In *Le Conte du Graal* helpt Gauvain een ridder die ernstig gewond is en op sterven na dood. Nadat hij hem beter heeft gemaakt, pakt de ridder Gringalet en wil er mee weg rijden. Gauvain blijft beduusd achter en vraagt de ridder waarom hij zijn paard steelt. De ridder op Gringalet blijkt Greoreas te zijn. Gauvain was ervoor verantwoordelijk dat hij werd opgesloten in een toren, nadat hij een jonkvrouw had verkracht. Door Gringalet te stelen neemt Greoreas wraak. Niet lang daarna komt zijn neef op Gauvain afgereden, door zijn oom gestuurd om hem te wreken. Gauvain verwondt hem zeer en blijft zelf verder ongedeerd. (vs 6519-7370) Dat de neef van Greoreas wraak zocht, was alleen uit opdracht en niet om de eer van zijn oom te beschermen. Het is dat Greoreas hem zelf heeft gestuurd, anders was de wraak waarschijnlijk niet nagestreefd.

Het verschil bij dit motief tussen de romans zit in de beweegreden tot wraak. De reden van Galyas is nobel; hij wil dat de eer van zijn oom hersteld wordt. De neef van Greoreas daarentegen heeft eigenlijk geen reden; hij doet dit alleen omdat hij het moest doen van zijn oom. Mogelijk wilde hij geen wraak nemen, omdat hij het onterecht vond. Zijn oom is schuldig bevonden aan verkrachting en dus eigenlijk terecht gevangen genomen.

K2100 en H218.1.2 (G)

Als men kijkt naar de volgorde waarin de laatste twee motieven voorkomen in de *RMM*, is te zien dat Galyas zijn oom Keye wil wreken door met de Ridder metter Mouwen te strijden in een tweegevecht. Om zijn woorden kracht bij te zetten, uit Galyas ook nog eens een valse beschuldiging aan het adres van de Ridder metter Mouwen:

“Ic weet oec wel, bi mire trouwen,

Dat hi selve oec niet en weet,

Hoe dat hi anders heet

Noch wie dat sijn vader was”

(vs 2287-90)

Vervolgens wordt het tweegevecht veertig dagen uitgesteld, zodat de Ridder metter Mouwen tijd krijgt om naar de waarheid op zoek te gaan en de beschuldiging te ontkrachten.

De valse beschuldiging in *Le Conte du Graal* wordt geuit door de ridder Guigambresis. Als hij de zaal inkomt, groet hij Gauvain niet, maar in plaats daarvan beschuldigt hij hem van het onterecht doden van zijn heer:

“Et dist: «Gavains, tu oceïs

Mon seignor, et si le feïs

Issi s'onques nel desfias.

Honte et reproce et blasme I as,

Si t'en apel de traïson;”

(vs 4759-63)

“Alleen Sir Gawan groet hij niet,

maar noemt hem ronduit een bandiet:

Jij, Gawan, hebt mijn heer gedood,

onaangekondigd met één stoot,

o lafaard jij, ik klaag je aan!”

(vs 4731-35)

De overeenkomst tussen de twee verhalen is dat beide mannen die de beschuldiging uiten van mening zijn dat degene die beschuldigd wordt, onjuist heeft gehandeld: Galyas vindt dat de Ridder metter Mouwen slechts uit trots wraak heeft genomen op Keye (vs 2302-2305) en Guigambresis vindt dat Gavains zijn heer niet had moeten doden.

Bij het uitstellen van het gevecht, zien we wederom een overeenkomst. Zowel de Ridder

metter Mouwen als Gavains spreken veertig dagen af tot het plaatsvinden van de strijd. Voor de een is die tijd nodig om de beschuldiging te ontkrachten, de ander heeft die periode nodig om de reis naar het strijdtoneel te ondernemen.

Aan de hand van de verhaalmotieven kunnen er verschillen en overeenkomsten gevonden worden tussen de twee besproken romans. Op deze manier kunnen we meer te weten komen over de relatie tussen de verhalen en de eventuele intertekstualiteit. Wat wel blijkt is dat ondanks dat dezelfde verhaalmotieven voor kunnen komen, deze op een geheel andere wijze ingevuld kunnen zijn. Zo kun je door te vergelijken de eigenheid van de afzonderlijke werken belichten.

Bibliografie

Onderzoeken

- Besamusca, B., Walewein, *Moriaen en de Ridder metter Mouwen. Intertekstualiteit in drie Middelnederlandse romans*. Hilversum (1993), Uitgeverij Verloren.
- Guerreau-Jalabert, A., *Index des motifs narratifs dans les romans Arthuriens Français en vers (XIIe-XIIIe siècles)*. Genève (1992), Librairie Droz S.A.

Edities

- *Die Riddere metter Mouwen*. In: Dutch Romances III: Five Interpolated Romances from the Lancelot Compilation. Ed. David F. Johnson en Geert H.M. Claassens. Cambridge (2003), Brewer, p. 196-367
- Troyes, C. de, *Le Roman de Perceval*. Ed. Keith Busby. Tübingen (1993), Max Niemeyer Verlag.
- Troyes, C. de, *The Story of the Grail (Perceval)*. In: Arthurian Romances. Ed. William W. Kibler. Londen (2004), Penguin Books, p. 381-494

Vertalingen

- Troyes, C. de, *De Graal*. Vert. Ard Posthuma. Amsterdam (2006), Athenaeum-Polak & Van Gennep.
- Troyes, C. de, *Perceval of het verhaal van de Graal*. Vert. René E.V. Stuip. Utrecht/Antwerpen (1979), Uitgeverij Het Spectrum.